

ЗАСТРАХОВАТЕЛНИЯТ ПУЛ ЗА КАТАСТРОФИЧНИ И ВСЕ ОЩЕ Е ДИЛЕМА

● По данни на застрахователите едва около а застраховането за земетресение

евро годишно. Трябва да се направи уточнението, че става дума за градски имоти на стойност до 30 000 евро. При имоти, които струват 100-200 хиляди евро, човек се включва в задължителното застраховане за обезщетение до 15 000 евро, а другата част, която се явява над стойността 30 000 евро, всеки собственик застрахова индивидуално, ако сметне за необходимо.

През август 2006 г. се предвиждаше да се формира работна група от експерти на министерствата на

бедствията и авариите, на финансите, от местната власт и застрахователните компании, която да предложи механизъм за възстановяване на щетите. Финансовият министър **Пламен Орешарски** тогава уточни, че задължителното застраховане е само идея, която се обсъжда, и премиите няма да се събират от данъчните служби, а на принципа, по който се правят и в момента застраховките. От тогава до сега все още въпросната работна група не е създадена.

Първоначалната идея беше пулт да бъде насочен за защита от трите основни риска в България - земетресение, наводнение и свлачища.

Предвиждаше се да започне да действа като пул срещу земетресение като най-сериозен катастрофичен риск. Правителството обмисляше възможността застраховането на имотите срещу природни бедствия да стане задължително, а застраховката да се нарича „Бедствие“ и да струва от 20 до 200 лв. в зависимост от вида на имота, вида строителство и териториалното му разположение

Въпросът обаче е политически и без широк обществен дебат и разбиране на необходимостта и смисъла на застраховането като вид взаимопомощ, той не може да бъде наложен силно от никое правителство.

Класикът в българската застрахователна наука и практика, покойният проф. д-р Велеслав Гаврийски, посочва, че застрахователният пул се появява като резултат от предпочитанията на застрахователите да образуват резерви срещу катастрофи, вместо да се презастраховат. Но впоследствие както застрахователите, така и презастрахователите се убеждават, че тази практика носи големи отговорности, които не могат да бъдат поети изцяло. „Така се налага образуването на съглашения между голям брой застрахователи и презастрахователи за взаимна размяна на участие в сделките. Специалните групировки за тази цел се наричат съглашения, консорциуми, пулове.“

Всеки от членовете му прехвърля на пула своята отговорност и поема определена част от общата рискована маса, образувана от прехвърлените от всички членове рискове. Пулове се образуват и за покриване на катастрофични рискове.

В момента в света 49 държави имат катастрофични пулове. Последни, които създават такива застрахователни фондове, са Китай и Румъния. България е сред малкото рискови държави, които нямат пулово образуване, което да гарантира хората при евентуални природни бедствия с големи размери на щетите.

За застрахователния пул за катастрофични събития в последно време се заговори сериозно през месец април във Велико Търново, където се проведе Специализирано изложение и Дискусионен форум **INS expo & forum**.

Дискусиите тогава даваха надежда, че до края на 2007 г. ще бъде внесен за обсъждане от НС Закон за застрахователен пул за катастрофични рискове и ще се въведе задължително застраховане на недвижимите имоти в България.

Венелин Узунов, председател на Комисията по държавна политика при бедствия и аварии при 40-то НС, обясни тогава за в.

„Застраховател прес“, че след дискусиите за пул, които ще бъдат в началото на м. септември т.г., до края на 2007 г. в парламента ще бъде внесен законопроект за задължителното застраховане на недвижимите имоти и за застрахователния пул. На Националната кръгла маса през септември беше анонсирано, че ще участват представители на правителството, лично на премиера Сергей Станишев, както и представители на застрахователните компании и Националното сдружение на общините, с представители на работодателите, на синдикатите и медиите и с международното участие на специалисти на аналогични пулове от нашите съседни държави.

В парламентарната комисия се опитват да извлекат международен опит как е организиран един национален фонд (или програма за

компенсиране на щетите от природни бедствия) и черпят опит от 12 държави от Европа и света по какъв начин се организира застрахователен пул за катастрофични рискове.

По мнение на представителите на парламентарната комисия българската катастрофична застрахователна програма (застрахователен пул) трябва да бъде разработена в тясно сътрудничество между изпълнителната власт (на централно и регионално равнище) и застрахователните компании под ръководството на Комисията за финансов надзор, както и с Националното сдружение на общините.

Необходимо е да се създаде административна организация за управление на този пул, като се избере ръководен административен персонал, а също да се разработи и да се постигне съгласие за придобиване на презастрахователна програма от международните застрахователни пазари.

Държавните представители смятат лимитът на обезщетенията на селски имот да бъде около 3000 евро. При това положението средната годишна премия, която се плаща за него, е 3,20 евро. За България това прави по 0,53 лв. месечна застраховка за селски имот.

За градските недвижими имоти, при лимит за обезщетение от 15 000 евро, средната премия ще бъде 17,40

Какво мисли днес един от най-големите рагетели на създаване на застрахователен пул в България г-н ЛУКА ДОКОВ - безспорен авторитет в застраховането и понастоящем ръководител на „Вътрешен одит“ в БАЕЗ

- Г-н Доков, закъсняваме ли фатално с пула?

- Разбира се, че закъсняваме, защото всеки ден е загубен. А ние сме особено земетръсен район и живеем по волята на Господ. Знаете, че щетите в Румъния и Турция бяха огромни. В районите на София и Пловдив има висока сеизмична опасност. Ненапрасно Световната банка ни подтиква да действваме, защото закъсняваме да направим катастрофичния пул. Хората у нас като че ли не искат да разберат нашата идея. Чрез застрахователния пул, който да бъде отделна юридическа личност, ако има земетресение и има разрушени домове, парите, които ще получат хората, ще бъдат „кеш пеймънт“, или в брой. Това е така, защото само в рамките на три дни презастрахователите ще приведат парите за обезщетенията.

- Какво кара идеята за пула да забуксува отново, след като през месец април имаше надежда всичко да се развие скоростно? Докъде стигна разработването на проектозакона за създаването на застрахователния пул, след като на априлската среща във Велико Търново срокът бе определен до края на годината?

- До момента няма развитие по този въпрос. Единственото, което направихме наскоро, бе създадено сдружение с нестопанска цел под мотото „Инициатива за национална програма за управление на катастрофични рискове“ по инициатива на Парламентарната комисия по бедствия и аварии с председател Венелин Узунов. Бях поканен да оглавя това сдружение. В него участват само двама застрахователи - моя милост и Румен Гълъбинов, но пък кметове и заместник-кметове, хора от науката и т.н. По-конкретно, в сдружението съучредители са Венелин Узунов, Йордан Цонев, Бистра Илкова, Иван Гарелов, Любомир Дацов, Евгени Иванов, Христо Миленков, Стефан Ботев, ст.н.с. Петьо Симеонов, ст.н.с. Димчо Солаков, ст.н.с. Илиан Господинов, ст.н.с. Димитър Николов, адвокат Борислав Боянов, Александър Чаталбашев, проф. Христо Драганов.

Сдружението се прави с цел да съдейства за разработването и популяризирането на национална програма за управление на катастрофични рискове. Също така да привлече и осигури финансов ресурс и модерен финансов инструментариум с цел постигане на приемлива социал-

на цена при реализацията на програмата. Сдружението ще бъде инициатор и популяризатор на идеите и проектите в тази област с отчитане на интересите на широката общественост, местната и централната власт, финансовия сектор, включително професионалните застрахователни и презастрахователни компании, аграрния сектор, работодателите и предприемачите. Най-важното е, че ще се потърси общ език със специалистите от застрахователния бранш.

- Именно това сдружение ли ще представлява експертната група от специалисти, които ще разработят проектозакона за пула?

- Да, това е експертната група. Избрахме и Управителен съвет, на който аз съм председател. В Управителния съвет са Румен Гълъбинов, Иван Гарелов и заместник-кметът на Велико Търново Стефан Ботев.

Вече се свързахме и със Световната банка (СБ), която ще предостави стъндбай кредит от 500 млн. евро с гратисен период от 17 години. Банката обявява, че тя не само ще бъде финансист на пула, а и негов презастраховател. С други думи ще организира и презастраховането на риска, който е огромен. Това е изяснено с председателя на Дирекцията по катастрофични рискове в СБ г-н Горенко, който е запознал ръководството на банката с нашата идея.

- Какъв ще бъде подходът за създаване на пула - смесен, между държавата и частните застрахователи, или браншови, само

от застрахователните компании? Ще има ли прозрачност при управлението на средствата?

- Все още не е изяснено как ще бъде решено управлението на пула. До момента нямаме даже официалната регистрация на сдружението, защото документите ни още са в съда. Аз лично смятам, че пулт трябва да бъде отделна юридическа личност, само да бъде контролиран от държавата, но не и държавата да управлява средствата и идеите му, както и да командва. Защото застрахователната гилдия всъщност ще определя щетите на база проучванията на сеизмозите от БАН. Държавата не бива да прави нереалистични оценки на евентуални щети или да се разпорежда с парите на пула, защото не се знае дали няма да потънат в други направления. Затова ние ще изискваме и пълна прозрачност за вложените пари. Лошото е, че ако пулт задейства още от 1 януари 2008 г., все още

няма да има никакви финансови средства. Защото първоначалното финансиране от СБ веднага ще изтече за презастраховането на пула на световния пазар. Сами разбирате, че без презастрахователна програма не е сериозно. Ако обаче, не дай боже, стане земетресение още на 2 януари, все още няма да има покритие на риска. Единствено хората, които доброволно са се включили в пула и са направили своята застраховка срещу земетресение, ще могат да получат обезщетение. Затова ние

искаме да се въведе задължителното застраховане на имотите, защото в противен случай обезщетения ще има само за хората, които са застраховани. Ако обаче е задължителна застраховка, всеки, който е декларирал стойността на имота си и на тази база е направена застраховка, ще получи своето обезщетение в случай на събитие.

- Какво ще се обезщетява - 100 процента от имуществото или по-малък процент, ще има ли самоучастие?

- Предвидено е да се обезщети сто на сто от декларираното имущество, за което е платена застраховка за земетресение. Предлагаме

Целите, които трябва да преследва един застрахователен катастрофичен пул за компенсиране на щетите от природните бедствия, формулрани от представителите на парламентарната комисия:

✓ Да се гарантира защита на обществото и стабилност на икономиката при настъпване на природни бедствия и катастрофични явления.

✓ Да се намалят бюджетните средства, необходими за преодоляване на последиците, а също оптимизиране на начините за разход на акумулираните или отпуснати средства за отстраняване на щетите, заделяне на фондове за превенция и укрепване на сгради и съоръжения.

✓ Да се създаде ефективна, полезна и лесно управляема програма, която осигурява достатъчно покритие на всяко домакинство в страната.

✓ Програмата да бъде поносима за джоба на българските граждани, като цената се разделя справедливо между гражданите в България.